

БІЗНЕС РІВНЮ

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТИЖНЕВИК

ОФІЦІЙНЕ ДРУКОВАНЕ ВИДАННЯ ДЕРЖФІНПОСЛУГ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОМІТЕТУ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГОВОЇ ПАЛАТИ

ICUkraine

ЗА ПІДТРИМКИ КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ З ПИТАНЬ ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОДАТКОВОЇ ТА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ

www.ukrbizn.com

Страхова виплата нерезидентові

Страховик-резидент уклав договір перестрахування ризиків, пов'язаних із добровільним страхуванням наземного транспорту, з перестраховальником-нерезидентом. Чи слід застосовувати такому платнику норму п. 160.6 ст. 160 Податкового кодексу в разі виплати ним частки страхового відшкодування перестраховальнику при настанні страхової події з об'єктом страхування?

Сама природа перестрахування виходить із системи економічних відносин, відповідно до якої страховик, приймаючи на страхування ризики, частину відповідальності по них (з урахуванням своїх фінансових можливостей) передає на узгоджених умовах іншим страховикам з метою створення по можливості збалансованого портфеля страхування, забезпечення фінансової стійкості та рентабельності страхових операцій.

Згідно з діючим законодавством перестраховальник (цедент) – це сторона, що передає ризик у перестрахування. При цьому перестраховальник – це або страховик, що прийняв на себе ризик за ори-

гінальним договором страхування або співстрахування і передає його в перестрахування, або ретроцедент – якщо сам прийняв ризик у перестрахування і частково передає його іншому перестраховальнику (ретроцесіонеру) в ретроцесію, тобто в подальше перестрахування.

В Україні існує безліч різних за формою здійснення перестраховальних договорів. Стандартного, спільного для всіх страхових компаній договору не існує. В кожному окремому випадку договори перестрахування мають свої особливості, різняться частками участі в договорі, ставками премії, власним утриманням.

Фактично, перестрахування – це страхування самих страховиків від втрат, які вони можуть понести за укладеними ними договорами страхування. Однак при певному наближенні українського страхового ринку до світових стандартів, на жаль, в Україні поки що відсутнє належне законодавче регулювання перестраховальної діяльності. Фактично, Закон України «Про страхування» містить лише визначення перестрахування, а саме трактує його як страхування одним страховиком (цедентом, перестра-

хувальником) на визначених умовах умов ризику виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником в іншого страховика (перестраховика).

Відповідно до цього ж закону страховий випадок – це подія, передбачена договором страхування або законодавством, яка відбулася і з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити виплату страхового відшкодування страхувальнику, застрахованій або іншій третій особі, а в нашому випадку – обов'язок перестраховика здійснити виплату страхового відшкодування перестраховальнику.

Втім, з огляду на умови укладеного сторонами договору перестрахування, виникнення обов'язку перестраховика виплатити перестраховальнику свою частку відповідальності за договором перестрахування може безпосередньо залежати від виплати або невиклати перестраховальником страхового відшкодування за оригінальним договором страхування. В разі невиклати перестраховальником страхового відшкодування страхувальнику за оригінальним договором страхування обов'язок перестраховика виплатити перестраховальнику свою частку

відповідальності від суми страхового відшкодування за оригінальним договором страхування може не виникнути взагалі.

Зазначимо, що розмір перестраховальної премії, переданої перестраховальником перестраховику, і розмір відшкодування збитків перестраховика розраховується перестраховальником у співвідношенні, встановленому договором перестрахування.

Що стосується податкового обліку страхових виплат нерезидентом, то згідно з п. 160.6 ст. 160 Податкового кодексу страховики або інші резиденти, які здійснюють страхові виплати (страхові відшкодування) в межах договорів страхування або перестрахування ризиків, у тому числі страхування життя на користь нерезидентів, зобов'язані оподатковувати суми, що перераховуються, таким чином:

у межах договорів із обов'язкових видів страхування, за якими страхові виплати (страхові відшкодування) здійснюються на користь фізичних осіб – нерезидентів, а також за договорами страхування в межах системи міжнародних договорів «Зелена карта» – за ставкою 0 відсотків;

у межах договорів страхування ризиків за межами України, за якими страхові виплати (страхові відшкодування) здійснюються на користь нерезидентів, крім ризиків, зазначених вище, – за ставкою 4% від суми, що перераховується, за власний рахунок страховика в момент здійснення перерахування такої суми.

Тож можна дійти такого висновку: якщо страховик-резидент перераховує нерезиденту (перестраховальнику) частку страхової виплати (страхового відшкодування) в межах договору перестрахування ризиків, пов'язаних із добровільним страхуванням наземного транспорту чи інших ризиків, крім наведених у п. 160.6, з метою застосування нульової ставки податку, то в момент перерахування коштів платник податку – страховик повинен сплатити податок у розмірі 4% від суми, яка перераховується.

Крім того, оскільки податок із суми страхових виплат на користь нерезидента сплачується за власний рахунок страховика, а не за рахунок доходів нерезидента, то на такі операції міжнародні договори про уникнення подвійного оподаткування не розповсюджуються. ✓

Договір страхування як первинний документ

Чи потрібно страховику та страхувальнику за договорами добровільного або обов'язкового страхування складати акти виконаних робіт для підтвердження витрат, понесених страхувальником, а також для підтвердження витрат, понесених страховиком при виплаті страхового відшкодування?

Відповідно до п. 44.1 ст. 44 Податкового кодексу для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних із обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

При цьому платникам податків забороняється формування показників податкової звітності на підставі даних, не підтверджених зазначеними вище документами.

Крім того, згідно з п. 138.2 ст. 138 Податкового кодексу витрати, які враховуються для визначення об'єкта оподаткування, визнаються на підставі первинних документів, що підтверджують здійснення платником податку витрат, обов'язковості ведення і зберігання яких передбачено правилами ведення бухгалтерського обліку, та інших документів, встановлених розділом II Кодексу.

Порядок створення, прийняття і відображення в бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської звітності підпри-

ємствами, їхніми об'єднаннями та господарськими організаціями (крім банків) незалежно від форми власності встановлено Положенням «Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку», затвердженом Наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 №88.

Що стосується витрат зі страхування будь-яких ризиків, то згідно з п. 138.5 ст. 138 Податкового кодексу такі витрати включаються до складу інших, що визнаються витратами того звітного періоду, в якому вони були здійснені відповідно до правил бухгалтерського обліку. А в бухгалтерському обліку страховальника витрати у вигляді страхових платежів за договорами страхування включаються до складу витрат звітного періоду згідно з ПБО №16 «Витрати», зокрема, в разі якщо здійснення операцій забезпечується одержанням економічних вигод упродовж кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом системного розподілу вартості цієї операції між відповідними звітними періодами. Звісно, моментом здійснення (виникнення) витрат традиційно вважається дата здійснення господарської операції, зафіксована в первинному документі.

Взагалі для робіт (послуг) таким документом є акт про виконання робіт (надання послуг). Проте в страховій діяльності факт надання послуг цим документом платники не оформлюють, не дивлячись на можливість непорозуміння з податківцями за порушення питання. Якщо страховий випадок не настав, то єдиним первинним документом виявляється договір страхування. Проаналізуємо, чому саме так.

Статтею 16 Закону України «Про страхування» передбачено, що договір страхування – це письмова угода між страхувальником і страховиком, згідно з якою страховик бере на себе зобов'язання в разі настання страхового випадку здійснити страхову виплату страхувальнику або іншій особі, визначеній у договорі страхування страхувальником, на користь якої укладено договір страхування (надати допомогу, виконати послугу тощо), а страхувальник зобов'язується сплачувати страхові платежі у визначені терміни та виконувати інші умови договору.

Факт укладання договору страхування може посвідчуватися страховим свідоцтвом (полісом, сертифікатом), що є формою договору страхування.

Вказаною статтею встановлено перелік умов, що повинні бути відображені в договорі страхування. При цьому підписи сторін є обов'язковою складовою договору страхування.

Також у ст. 982 Цивільного кодексу України до істотних умов договору страхування віднесено предмет договору страхування, страховий випадок, розмір грошової суми, в межах якої страховик зобов'язаний провести виплату в разі настання страхового випадку (страхова сума), розмір страхового платежу і строки його сплати, строк договору та інші умови, визначені актами цивільного законодавства.

В ст. 28 Закону про страхування «Припинення дії договору страхування» слід шукати опис подій, що свідчать про виконання страховиком своїх зобов'язань.

Якщо підприємство-страхувальник сплачує страховий внесок страховику за те, що в разі настання

страхової події страховик візьме на себе ризики, пов'язані із заподіянням шкоди об'єкту страхування, тобто сплатить страхове відшкодування, то сплата цього відшкодування здійснюється на підставі страхового акту. Тож одним із випадків виконання договору є страхова виплата.

Та чи можна вважати страхову послугу наданою лише тоді, коли настав страховий випадок? Звичайно, ні, і це зумовлено специфікою страхової діяльності. Адже на момент укладення договору страхування існує лише ймовірність виникнення страхового випадку. Страховик визнається таким, що виконав своє зобов'язання перед страхувальником після закінчення терміну дії договору, якщо страховий випадок так і не настав. Отже, можна дійти висновку, що момент виникнення витрат зі страхування в обліку страху-

вальника зумовлений взяттям страховиком на себе зобов'язань за договором, тобто відповідальності перед клієнтом з дати набрання чинності договором.

Звідси слідує, що первинним документом у взаємовідносинах двох сторін (страховик – страхувальник) є договір страхування, тому складання акту виконаних робіт (надання послуг) є не обов'язковим для виконання обома сторонами договору.

Що стосується підтвердження витрат, понесених страховиком при виплаті страхового відшкодування, то акт виконаних робіт не потрібен вже тому, що витрати страховика в сумі страхового відшкодування не беруть участі в податковому обліку страхової компанії, позаяк перехід до загальної системи оподаткування прибутку для страховиків поки що відтермінований. ✓

ОГЛОШЕННЯ

КС «П та П В СР ФК і С, ОР «Олімп»

повідомляє про скликання загальних зборів членів кредитної спілки, які відбудуться

30 березня 2012 року о 16:00

за адресою: м. Луганськ, вул. Леніна, 57.

Порядок денний зборів:

1. Звіт правління про результати фінансово-господарчої діяльності кредитної спілки за 2011 рік.
2. Звіт Спостережної Ради за 2011 рік.
3. Звіт інших органів управління за 2011 рік.
4. Зміни до Положення про фінансові послуги.
5. Обговорення та затвердження річного фінансового звіту за 2011 рік, підтвердженого незалежним аудитором.
6. Затвердження кошторису на 2012 рік.
7. Фінансовий результат за 2011 рік. Розгляд питання про порядок покриття збитків фінансово-кредитної діяльності.
8. Зміни в Статуті кредитної спілки, зміна місцезнаходження спілки. Затвердження Статуту в новій редакції.
9. Інше.

Рестрація учасників зборів з 15:00 до 15:50 за місцем проведення зборів.

Члени кредитної спілки при собі повинні мати документ, що посвідчує особу, а представники членів кредитної спілки, крім цього, – дозвілення на право участі в зборах.

Тел./факс для довідок: (0642) 52-24-56.